

Jurisdiktie over het kontinentaal plateau

door Dirk DE WINTER

Onderstaande studie is slechts een gedeelte van een ruimer seminariewerk, gewijd aan het statuut van het kontinentaal plateau (K.P.). Plaatsgebrek noodzaakt ons alleen het laatste deel op te nemen dat handelt over : andere installaties op het K.P. dan deze die nodig zijn voor zijn exploratie en voor de exploitatie van zijn natuurlijke rijkdommen.

Een eerste deel was gewijd aan de konventie van Genève van 1958 en een tweede geeft een overzicht van de interne wetgeving in enkele landen.

Hoofdstuk 1

Is het oprichten van andere installaties geoorloofd ?

De konventie van Genève van 1958 zegt over dit probleem niets. Zij was ook niet bedoeld als een absoluut volledige regeling van het statuut van het K.P. Het zijn vooral de vermoede aanwezigheid van petroleum en mineralen in het K.P. en de mogelijkheid om die daar te ontginnen, die aanleiding hebben gegeven tot de konventie. Daarvoor moest men in de eerste plaats een internationale regeling treffen.

Uit het stilzwijgen van de konventie kunnen wij bijgevolg *niet* besluiten dat het oprichten van andere installaties ongeoorloofd zou zijn.

Alleen de kuststaat oefent soevereine rechten uit op het K.P. *met het oog op de exploratie ervan en de exploitatie van zijn natuurlijke rijkdommen* ; hij alleen heeft het recht om de installaties op te richten die daartoe nodig zijn en niemand mag zulks doen zonder zijn toestemming. (1) Maar voor het overige is het K.P. vrij. Het oprichten van andere installaties behoort tot het vrij gebruik van de volle zee. (2)

Het oprichten en onderhouden van andere installaties dan deze die nodig zijn voor de exploratie van het K.P. en de exploitatie van zijn natuurlijke rijkdommen is bijgevolg toegelaten, op twee voorwaarden nochtans :

- 1/ zij evenmin mogen strijdig zijn met de internationale bepalingen (bv. van de scheepvaart) ;
- 2/ de kuststaat moet er zijn jurisdictie kunnen op uitoefenen.

Hoofdstuk 2

Oefent de kuststaat ook jurisdictie uit op andere installaties ?

De soevereine rechten van de kuststaat op het K.P. zijn beperkt tot het onderzoek naar en de uitbating van de natuurlijke rijkdommen van zijn K.P. Men hoeft hiervoor slechts te kijken naar de tekst (art 2, § 1), de bedoeling en de wordingsgeschiedenis van de konventie. Ook hieruit kan men niet afleiden dat het uitoefenen door de kuststaat van zijn jurisdictie t.a.v. andere installaties zou uitgesloten zijn.

Het gaat hier m.i. om een vrij teoretisch probleem : elke kust-

(1) Art. 2, § 1 van de konventie.

(2) • Andere staten dan de kuststaat kunnen van het K.P. blijven gebruik maken voor andere doeleinden dan exploratie en exploitatie. • A.J.P. Tammes, Internationaal Publiekrecht, 1966, blz. 89.

staat die ermee gekonfronteerd wordt *zal* immers *noodgedwongen* zijn jurisdictie uitbreiden tot andere installaties en daartoe één of andere rechtvaardigingsgrond zoeken. (3) Hij zou hierbij de redenering kunnen volgen die prof. E. Suy ontwikkelde in zijn studie « Volksrechtelijke aspecten van de R.E.M.-affaire », en die luidt als volgt :

« Het uitbreiden van de bevoegdheidssfeer buiten het staatsgebied is mogelijk. Het verwerven van een bevoegdheid in of op een ander grondgebied staat immers niet gelijk met een uitbreiding van de territoriale soevereiniteit, want de *territoriale bevoegdheid* is de feitelijke heerschappij over mensen, dingen en feiten, terwijl de *territoriale soevereiniteit* het recht is om over het gebied, waarover het gezag wordt uitgeoefend, op één of andere manier te beschikken, hetgeen niet hetzelfde is. »

Deze uitbreiding van de bevoegdheidssfeer moet echter uitdrukkelijk toegelaten worden door een verdragsrechtelijke of gewoonterechtelijke regel. Er bestaan hieromtrent geen verdragsrechtelijke regel. Er bestaat evenmin een gewoonterechtelijke regel, vermits er geen langdurige, eenvormige en onbetwiste algemene statenpraktijk hieromtrent bestaat. De mogelijkheid van het oprichten van zodanige installaties is daarvoor te recent.

Er bestaat nochtans wel een volkenrechtelijke regel die het oprichten van installaties buiten elk staatsgezag om verbiedt (cfr ruimtetuigen).

Er moet dus wel een jurisdictie bestaan ; er mag hier geen juridisch vacuüm zijn.

De vraag is echter : wiens jurisdictie ?

Voor schepen is het die van de vlaggestaat, voor installaties ten algemene nutte opgericht in de volle zee (bv. vuurtorens) is het de oprichtingsstaat, voor installaties i.v.m. de exploratie en exploitatie van het K.P. is het de kuststaat. Dit laatste omwille van de *geografische band* die bestaat tussen de installatie en de kuststaat. Waarom zou men voor andere installaties op het K.P. niet hetzelfde criterium aanwenden ?

De uitoefenbare jurisdictie moet bijgevolg ook hier die van de kuststaat zijn.

BESLUIT.

Het opstellen van internationale, publiekrechtelijke regelen betreffende dat betrekkelijk nieuw begrip, het K.P., drong zich op,

(3) Cfr. de nederlandse regering bij de R.E.M.-affaire.

rekening houdend met de min of meer verregaande, eenzijdige proklamatie van de meeste Staten.

De konventie van Genève van 1958 betekende dan ook een stap voorwaarts. Toch geeft zij, zelfs voor het beperkt gebied waarvoor zij tot stand kwam, namelijk de eksploratie van het K.P. en de eksplloitatie van zijn natuurlijke rijkdommen, geen afdoende oplossing voor alle vraagstukken.

Interne wetgevingen hebben hieraan gedeeltelijk verholpen. Daarnaast rest nog een uitgebreid, braakliggend terrein, dat namelijk van het gebruik van het K.P. voor andere doeleinden, die de konventie niet beoogde te regelen en waar de problemen nochtans steeds akuter worden.

En hier kunnen wij misschien wijzen op een tot nogtoe verwaarloosde artikel van de konventie : art. 13 : « 1. Après expiration d'une période de cinq ans à partir de la date à laquelle cette convention entrera en vigueur, une demande de revision de la présente convention peut être formulée en tout temps, par toute Partie Contractante, par voie de notification écrite adressée au Secrétaire général. 2. L'Assemblée générale de l'organisation des Nations Unies statue sur les mesures à prendre, le cas échéant, au sujet de cette demande. »

Eigenaardig genoeg heeft nog geen enkele staat, zelfs niet wanneer hij met die nieuwe problemen af te rekenen had, hiervan gebruik gemaakt.

Het is beter te voorkomen dan te genezen, en het ware bijgevolg wenselijk ook hiervoor een internationale regeling te treffen, vooral de toestand moeilijker wordt wegens het ontstaan van verschillende interne wetgevingen die het probleem elk op hun manier oplossen.